

เกณฑ์คุมการปล่อยกู้ส่วนบุคคลและบัตรเครดิต...ย้ำ ภาพการปล่อยกู้ปี' 60 ที่เติบโตในกรอบจำกัด

ECONOMIC BRIEF

ปีที่ 23 ฉบับที่ 3677

วันที่ 11 พฤษภาคม 2560

- แนวทางการดูแลการปล่อยสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อส่วนบุคคลนั้น คาดว่า จะช่วยดูแลการก่อหนี้ของ Gen Y ซึ่งปัจจุบันมีสัดส่วนราว 22% ของประชากรทั้งหมด และจะเป็นผู้ขับเคลื่อนอนาคตของประเทศ โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทยมองว่า จะมีผลช่วยจำกัดการเติบโตของหนี้ครัวเรือนในอนาคตจากมิติของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล
- กระนั้นก็ดี เกณฑ์ดังกล่าวที่จะทยอยมีความชัดเจนมากขึ้นในอนาคตคงย้ำภาพการเติบโตในกรอบจำกัดของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดการณ์ว่าสินเชื่อบัตรเครดิตของระบบ (ธพ.และนอบบงก) ในปี 2560 จะขยายตัวประมาณ 6.0% (กรอบ 5.0-7.0%) ซึ่งทรงตัวเมื่อเทียบกับปี 2559 เช่นเดียวกับสินเชื่อส่วนบุคคลของระบบที่คาดว่า จะขยายตัว 4.0% (กรอบ 3.0-5.0%)

ล่าสุด ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีแนวคิดที่จะวางกรอบการปล่อยสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อบัตรเครดิต “สำหรับลูกค้ารายใหม่” โดยสำหรับสินเชื่อส่วนบุคคลนั้น จะจำกัดวงเงินสินเชื่อให้สูงสุดไม่เกิน 3 เท่าจากเดิม 5 เท่าต่อรายได้ ขณะที่สำหรับสินเชื่อบัตรเครดิต จะจำกัดจำนวนการถือครองบัตรเครดิตสำหรับลูกค้าที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (เบื้องต้นคือ 30,000 บาทต่อเดือน) ให้ไม่เกิน 3 แห่ง หรือ Card Issuers (เนื่องจากในกรณีทั่วไปแล้ว ลูกค้า 1 ราย แม้จะมีหลายบัตรในธนาคารนั้นๆ แต่ก็จจะรวมทุกบัตรอยู่ภายใต้วงเงินเดียว) นอกจากนี้ ยังมีแนวทางจะจำกัดวงเงินสินเชื่อให้สูงสุดไม่เกิน 3 เท่า จากเดิม 5 เท่าต่อรายได้ ตลอดจนดูแลการผ่อนชำระสินค้าของผู้บริโภคให้อยู่ในกลุ่มที่มีความจำเป็นเป็นหลัก มากกว่าการมุ่งใช้จ่ายในกลุ่มสินค้าที่เกินความจำเป็น ซึ่งทั้งหมดนี้ สะท้อนความพยายามของทางการในการมุ่งแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนของประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนล่าสุดมาแตะระดับ 79.9% ต่อจีดีพี ณ สิ้นปี 2559

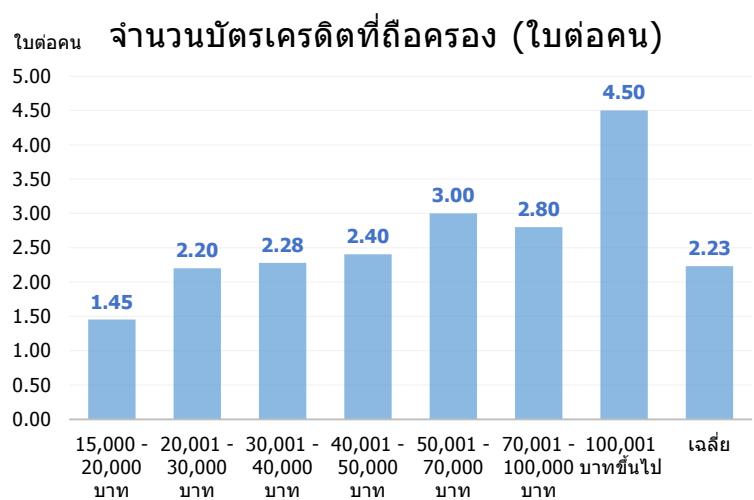
แนวทางการดูแลการปล่อยสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลเบื้องต้น*

	สินเชื่อส่วนบุคคล		สินเชื่อบัตรเครดิต	
	เกณฑ์ปัจจุบัน	แนวทางใหม่	เกณฑ์ปัจจุบัน	แนวทางใหม่
รายได้ขั้นต่ำต่อเดือนของผู้สมัคร	ไม่มี (แต่ต้องมีความสามารถในการชำระหนี้)		15,000 บาท	ตามเดิม
เพดานวงเงินสินเชื่อต่อรายได้	5 เท่า	ไม่เกิน 3 เท่า	5 เท่า	ไม่เกิน 3 เท่า
จำนวนการถือครองบัตรเครดิต	-	-	ไม่มี	ไม่เกิน 3 แห่ง (Issuers)

หมายเหตุ: *ข้อมูล ณ วันที่ 11 พฤษภาคม 2560 โดยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับประกาศ ธปท. ที่จะประกาศตามมา

❖ แนวทางดังกล่าว สะท้อนความตั้งใจของ ธปท. ในการดูแลการก่อหนี้ของประชากร Gen Y ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่จะขับเคลื่อนขนาดของประเทศ อันจะช่วยติกรอบการเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือนในระยะข้างหน้า โดยปัจจุบัน Gen Y มีจำนวนประมาณ 14 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 22% ของประชากรไทยทั้งหมด และสำหรับการเติบโตของสินเชื่อรายย่อยในแต่ละปี ส่วนหนึ่งต้องอาศัยประชากรกลุ่มนี้ที่อยู่ระหว่างใกล้หรือจบการศึกษาแล้ว และเริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อเป็นฐานลูกค้าใหม่สำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์สินเชื่อ ซึ่งหากนับเฉพาะนักศึกษาที่จบชั้นอุดมศึกษา จะมีจำนวนเฉลี่ยประมาณ 4 แสนคนต่อปี ดังนั้น การดูแลให้การก่อหนี้ใหม่ของประชากร Gen Y ที่เริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงาน (First Jobbers) นี้ เป็นไปอย่างสมเหตุสมผล และเหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริงนั้น จึงเป็นแนวทางที่น่าจะช่วยลดการ ‘เพิ่มขึ้น’ ของหนี้ครัวเรือนจากคนรุ่นใหม่เหล่านี้ได้

❖ ผลกระทบต่อผู้ประกอบการ โดยเฉพาะกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ คงจำกัด เนื่องจากเกณฑ์การอนุมัติวงเงินสินเชื่อสำหรับลูกค้ารายใหม่ที่ธนาคารไม่เคยมีประวัติเครดิตมาก่อนนั้น มักอยู่ในกรอบที่ต่ำกว่า 5 เท่าต่อรายได้อยู่แล้ว ในปัจจุบัน โดยในกรณีของบัตรเครดิตนั้น จะอยู่ที่เฉลี่ยประมาณ 2-3 เท่าต่อรายได้ ขณะที่จำนวนบัตรเครดิตที่ถือครองในปัจจุบัน มักไม่เกิน 3 บัตร ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย¹ ที่พบว่า การถือครองบัตรโดยเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม จะอยู่ที่ประมาณ 2.23 ใบต่อคน (ยกเว้นกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนเกิน 1 แสนบาท)

ที่มา: ผลสำรวจความคิดเห็นลูกค้าสินเชื่อบัตรเครดิต โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย (ธ.ค.59) จำนวน 500 ตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

¹ สำรวจเมื่อเดือนธันวาคม 2559 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 500 ราย ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

นอกจากนี้ แนวทางของ ธปท. ในการลดเพดานวงเงินสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลลงจากเดิมนั้น ยังเป็นทิศทางที่สอดคล้องกับการปรับตัวของธนาคารพาณิชย์ที่เน้นกำหนดวงเงินสินเชื่อให้สอดคล้องกับความต้องการใช้งานจริงของลูกค้ามากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมรองรับการบังคับใช้เกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตใหม่ (New Credit Risk RWA) ของ Basel III ในอีก 2-4 ปีข้างหน้า ซึ่งจะทำให้ธนาคารพาณิชย์มีภาระเงินกองทุนเพิ่มขึ้นจากน้ำหนักความเสี่ยงของ Unused Credit Lines ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลก็เป็นหนึ่งในหลายผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะการให้วงเงินสินเชื่อต่อรายลูกค้าไว้ แต่ลูกค้าจำนวนมากมีพฤติกรรมการใช้ไม่เต็มวงเงิน อันทำให้วงเงินสินเชื่อส่วนที่เหลือจะย้อนกลับมาสร้างภาระต่อเงินกองทุนให้กับธนาคารพาณิชย์ได้ ด้วยเหตุนี้ ธนาคารพาณิชย์จึงเริ่มเน้นนโยบายการให้วงเงินสินเชื่อที่เหมาะสมกับความต้องการใช้จ่ายของลูกค้าแต่ละกลุ่ม และ/หรือแต่ละรายมากขึ้น

- ❖ แม้จะยังไม่มีรายละเอียดชัดเจนเกี่ยวกับการดูแลแคมเปญการผ่อนชำระสินค้า และกำหนดการบังคับใช้ แต่ภาพการเติบโตของสินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิตในปี 2560 ก็ยังถูกจำกัดด้วยปัจจัยอื่นๆ

โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า การเติบโตของสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อบัตรเครดิตของระบบสถาบันการเงินในปี 2560 จะยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในอดีตที่ทำได้ใกล้เคียงเลข 2 หลักท่ามกลางหลายปัจจัยทั้งฝั่งอุปสงค์และอุปทาน ไม่ว่าจะเป็น 1) การใช้นโยบายคัดกรองลูกค้าอย่างเข้มงวดของสถาบันการเงิน จากภาระหนี้ครัวเรือนที่ทรงตัวในระดับสูง ซึ่งทำให้การขยายฐานลูกค้าใหม่เป็นไปได้ยาก ค่อยเป็นค่อยไป 2) ลูกค้าสินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิต มีแนวโน้มระมัดระวังการใช้จ่ายในจังหวัดที่เศรษฐกิจไทยยังอยู่ในช่วงฟื้นตัว สังเกตได้จากปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ระบบสถาบันการเงินช่วงไตรมาสแรกของปี 2560 ขยายตัวชะลอลงมาที่ 4.4% YoY เทียบกับทั้งปี 2559 ที่ขยายตัว 7.1% เช่นเดียวกับยอดเบิกใช้เงินสดผ่านบัตรเครดิตที่หดตัวลง 2.9% YoY 3) การเข้าสู่ตลาดแรงงานของกลุ่มนักศึกษาจบใหม่หรือ First Jobbers มีจำนวนน้อยลง รวมถึงประกอบอิสระมากขึ้น หรือ Freelancer ทำให้ฐานลูกค้าศักยภาพใหม่ของทั้งผลิตภัณฑ์สินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อบัตรเครดิตเติบโตในระดับจำกัด

ดังนั้น ด้วยปัจจัยต่างๆ ข้างต้น ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จึงมีมุมมองต่อคาดการณ์การเติบโตของสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อบัตรเครดิตที่ค่อนข้างระมัดระวัง โดยให้กรอบการขยายตัวของสินเชื่อส่วนบุคคลที่ 3.0 – 5.0% (ค่ากลางที่ 4.0%) และสินเชื่อบัตรเครดิตขยายตัวที่ 5.0 – 7.0% (ค่ากลางที่ 6.0%) โดยทั้งสองผลิตภัณฑ์มีปัจจัยบวกจากสถานการณ์หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่น่าจะไม่ทรุดตัวลงจากระดับ ณ สิ้นปี 2559 มากนัก จากการบริหารหนี้ในเชิงรุกของสถาบันการเงิน ขณะที่ สินเชื่อบัตรเครดิตน่าจะได้รับแรงหนุนเพิ่มเติมจากการขยายเครื่อง EDC ตามโครงการ National e-Payment

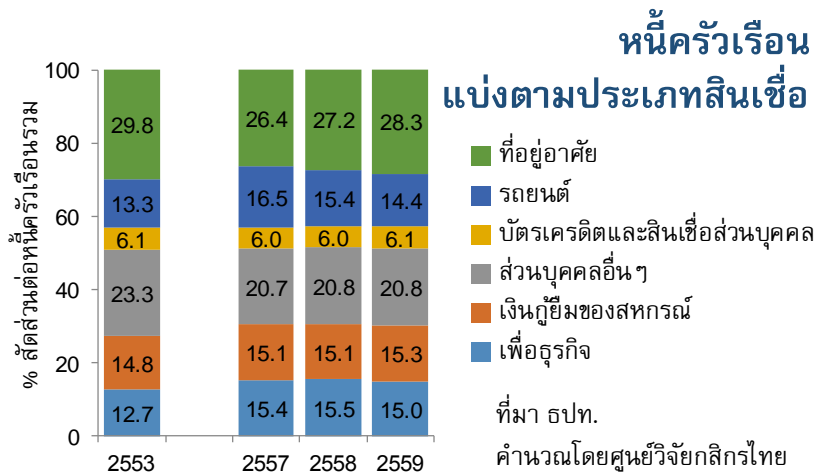
ประมาณการสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อบัตรเครดิตปี 2560

	ค่าเฉลี่ย 5 ปีย้อนหลัง (2555 – 2559)	2559	2560F	
			ค่ากลาง	กรอบคาดการณ์
สินเชื่อส่วนบุคคล	9.9%	4.1%	4.0%	3.0 – 5.0%
สินเชื่อบัตรเครดิต	9.4%	6.5%	6.0%	5.0 – 7.0%

ที่มา: ธปท., ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

- ❖ การแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน อาจต้องอาศัยการดูแลเชิงนโยบายจากทุกภาคส่วนในทิศทางที่สอดคล้องกัน โดยนอกเหนือจากสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อบัตรเครดิตที่ปล่อยกู้โดยธนาคารพาณิชย์และนอแบงก์ที่อยู่ภายใต้การกำกับของ ธปท. ที่มีสัดส่วนประมาณ 6.1% ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมดแล้ว ก็ยังมีสินเชื่อเพื่อการบริโภค(ในกลุ่มที่ไม่ใช่สินเชื่อที่อยู่อาศัย หรือรถยนต์) ที่ปล่อยกู้โดยสถาบันอื่นๆ ด้วย ซึ่งการดูแลในเชิงนโยบาย

จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในทิศทางที่สอดคล้องกัน ควบคู่ไปกับการเร่งสร้างวินัยทางการเงินตั้งแต่ในระดับเยาวชน และปลูกฝังค่านิยมในการบริโภคที่ถูกต้อง น่าจะช่วยให้การแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนในระดับประเทศนี้มีความยั่งยืนอย่างแท้จริง

Disclaimer

รายงานวิจัยฉบับนี้จัดทำเพื่อเผยแพร่ทั่วไป โดยจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ แต่บริษัทฯ มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือความสมบูรณ์เพื่อใช้ในทางการค้าหรือประโยชน์อื่นใด บริษัทฯ อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลต่างๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเองและรับผิดชอบในความเสี่ยงเองทั้งสิ้น บริษัทฯ จะไม่รับผิดชอบผู้ใช้นี้หรือบุคคลใดในความเสียหายใดจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่อย่างใดทั้งสิ้น